

СЕКЦІЯ № 9: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

Гриценко О.А., д.е.н., проф.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра економічної теорії

ВІРТУАЛЬНА ФІРМА: ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ

На основі розвитку Інтернету, локальної бездротової мережі, мультимедійних інструментів починає формуватися нова організаційно-інформаційна форма бізнесу, яка отримала назву *віртуальна фірма*. Під останньою розуміють модель електронної (комп'ютерної) організації господарської діяльності, яка не потребує розміщення засобів виробництва та людей на реальній площі. На появу віртуальної фірми в більшій мірі вплинули такі тенденції розвитку сучасних ринків, як підвищення важливості стійких відносин зі споживачами (індивідуальними замовниками), поглиблення зв'язків грошового капіталу з інноваціями, глобалізація технологічних, економічних, організаційних відносин. Часто віртуальну фірму розглядають як ланку *Internet-економіки*, під якою розуміють спосіб господарської діяльності, коли будь-яка компанія або індивід в будь-якій точці економічної системи можуть контактувати між собою з мінімальними витратами на основі спільного використання інформаційних ресурсів з метою задоволення своїх потреб. З точки зору технологічного підходу, віртуальна фірма надає користувачам можливість отримувати дозвіл до необхідних ресурсів, а мережа забезпечує канал з'єднання та відведення необхідної смуги пропускання. Віртуальна фірма створюється шляхом об'єднання необхідних технологічних ресурсів та суб'єктів на основі використання комп'ютерної мережі. Саме віртуальна фірма забезпечує формування гнучкої та динамічної організаційної системи, що більш пристосована до змін в сучасних умовах.

Основним ресурсом віртуальної фірми є інформація, якість якої визначається наявністю таких властивостей як *достовірність* (відповідність реальної дійсності в певний проміжок часу), *актуальність* (отримання в необхідний час), *повнота* (достатність для прийняття рішення), *зрозумілість* (правильна інтерпретація для тих, хто нею користується), *доступність* (можливість

отримання інформації з мінімальними витратами часу), *перевірюваність* (надання джерел її отримання). В загальному визначенні інформація повинна бути *транспарентною*. Транспарентність не суперечить наявності таємниці та секретності, забезпечення яких потребує значних витрат. Використання інформації як особливого ресурсу передбачає посилення ролі та значення довіри, яка перетворюється на базисну цінність комунікаційних взаємовідносин. Посилення ролі довіри у віртуальній фірмі багато в чому обумовлено деперсоналізацією та анонімністю комп'ютерного спілкування.

Віртуальні фірми здійснюють свою діяльність в сфері логістики, торгівлі, матеріально-технічного забезпечення, конструювання кінцевих продуктів, маркетингу, on-line – освіти, банкінгу (дистанційне банківське обслуговування) та ін. Суб'єктами віртуальної фірми є *фрилансери*. Останні можуть бути як підприємцями, так найманими працівниками. Найманий фрилансер – це людина, що виконує роботу без укладення довготермінової угоди з роботодавцем. Найпоширенішими видами віртуальних послуг фрилансерів у сучасних умовах є програмування, обслуговування комп'ютерів та мережі; керівництво проектами, створення Інтернет-реклами та просування сайтів; робота з графікою, ілюстраціями, копірайтинг, редагування текстів, перекладання з іноземних мов, журналістика.

Основними характеристиками віртуальної форми організації є відсутність закріпленого місця розташування фірми, наявність відкритої розподіленої структури, де пріоритет надається горизонтальним зв'язкам; гнучкість у прийнятті рішень (відносно використання необхідних ресурсів, персоналу, готової продукції), автономність і вузька спеціалізація членів мережі; високий статус інформаційних і кадрових засобів інтеграції.

Планування, організації та координації діяльності віртуальних фірм змінює управлінські підходи, що потребує особливого менеджменту. Основним об'єктом менеджменту стає *компетенція* учасників єдиного процесу, тобто управління особистими здібностями спеціалістів, виявлення їх професійних можливостей та надання їм чітко визначених зобов'язань та вимог.

Важливою рисою віртуальної фірми є можливість отримувати зі всього світу найкращі інформаційні ресурси, знання і здібності з меншими часовими витратами, що значно збільшує ефективність їх використання. Це надає віртуальній фірмі суттєві *конкурентні переваги*: швидкість виконання ринкового замовлення; зниження сукупних витрат (виробничих, соціальних та трансакційних); гнучкість адаптаційних змін до навколишнього

середовища; зниження бар'єрів виходу на нові ринки. Поряд з перевагами, віртуальні фірма має деякі *недоліки*: надмірна економічна залежність від партнерів, що пов'язано з вузькою спеціалізацією членів мережі; відсутність соціальної та матеріальної підтримки своїх партнерів унаслідок відмови від довгострокових договірних форм і звичайних трудових відносин; небезпека надмірного ускладнення, що впливає, зокрема, з різномірності членів фірми, неясності щодо членства в ній, відкритості мереж, динаміки самоорганізації, невизначеності в плануванні для членів віртуального фірми.

Становлення віртуальної фірми ставить перед правовою наукою певні завдання, основний зміст яких пов'язаний із визначенням законодавчо-нормативного середовища їх функціонування. Перша проблема виникає у зв'язку з необхідністю визначення правового статусу віртуальної фірми як суб'єкту оподаткування. Друга проблема пов'язана із правовим оформлення трудових відносин між фрилансерами, що забезпечить їх захист від неправових дій роботодавця, можливості страхування на випадок втрати роботи та отримання пенсійного забезпечення.

**Білих Є.О.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів юстиції України,
2курс , 15 група**

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Одна з головних проблем на сьогоднішній день – криза надвиробництва продукції глобальних монополій, яка, в свою чергу, не дає можливості створити новий економічний двигун усередині інших зруйнованих економічних двигунів. Це означає, що сьогоднішня світова економіка виходить не на відновлення, а в тривалу і важку депресію. Першопричина кризи надвиробництва пов'язана із «загниванням» глобальних монополій. Їх монополізм посилюється характером самого технологічного прогресу. У світі почали з'являтися технології, використання яких виключає можливість конкуренції з їх розробником. Найпростішим прикладом є мобільний телефон, у якого 23 поліцейські функції. Тобто, якщо ви по мобільному телефону почнете з кимось обговорювати питання про те, як би вам поконкурувати з розробником цього